

Bijlage 1

Jaarbrief Inkomen 2019

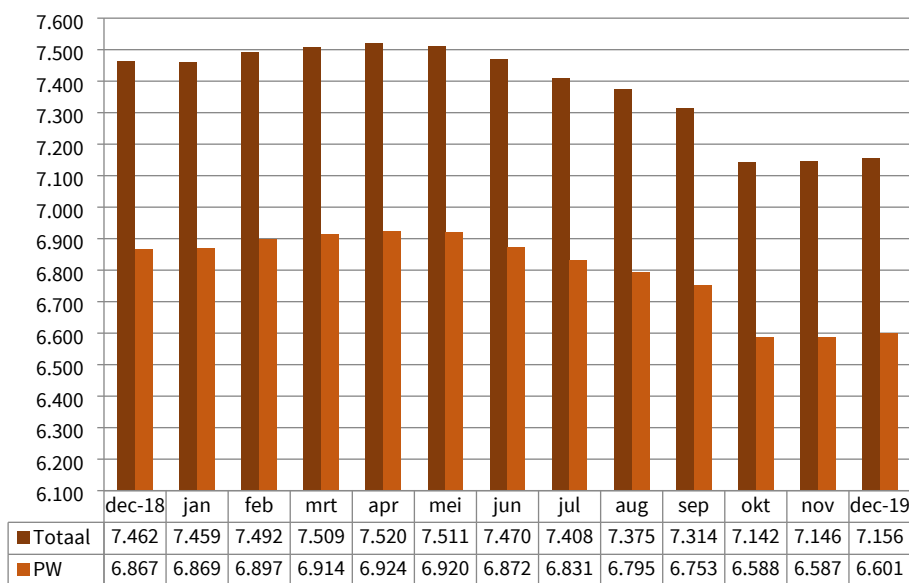
Maart 2020

Inhoud

1. De bijstandsontwikkeling.....	3
1.1 Instroom.....	4
1.2 Uitstroom	5
1.3 Deeltijd werk en vrijwilligerswerk.....	6
2. Handhaving & Naleving.....	7
2.1 Tussenevaluatie nalevingsbeleidsplan	7
2.2 Boetes & Maatregelen.....	7
3. Experiment Participatiewet	8
4. 1500 gesprekken.....	8
5. Jongerenaanpak.....	8
6. Aanvullende aanpak Werk & Inkomen.....	9

1. De bijstandsontwikkeling

In het begin van 2019 werd een lichte stijging van het bijstandsbestand gezien. Vanaf mei is een daling ingezet welke tot en met oktober aan hield. De daling was in oktober sterker vanwege de correctie van het bijstandsbestand. Toch was ook zonder deze correctie nog sprake van een lichte daling. Vanaf oktober is het bestand wel weer licht gaan stijgen, dit zat met name in het aantal PW-uitkeringen.

Figuur 1. Klantenaantallen 2019 totaal (PW + IOAW, IOAZ en BBZ) en PW.

Noot. Het bleek dat de verstrekking van studietoelage in 2018 en 2019 ten onrechte werd meegeteld in het aantal verstrekte en beëindigde uitkeringen. In oktober 2019 is dit met terugwerkende kracht gecorrigeerd. Hierdoor is in de bijstandsontwikkeling (zie figuur 1) in deze maand een sterkere daling te zien. Het gaat om ongeveer 100 uitkeringen. De in- en uitstroomcijfers zijn tevens gecorrigeerd, hierdoor komen de cijfers in deze jaarbrief niet overeen met de cijfers in de eerdere (half)jaarberichten. In deze jaarbrief is ook het gecorrigeerde aantal gebruikt in de benchmark. De correctie heeft geen financiële gevolgen.

Benchmark

Na de correctie van het bijstandsbestand is ons totale bestand ten opzichte van de eindstand van 2018 met 2,8% gedaald. Het aantal PW-uitkeringen is met 2,4% gedaald. In tabel 1 ziet u de bijstandsontwikkeling ten opzichte van de verschillende benchmarkgemeenten. Hier is het verschil tussen juni 2019 en december 2019 weergegeven.

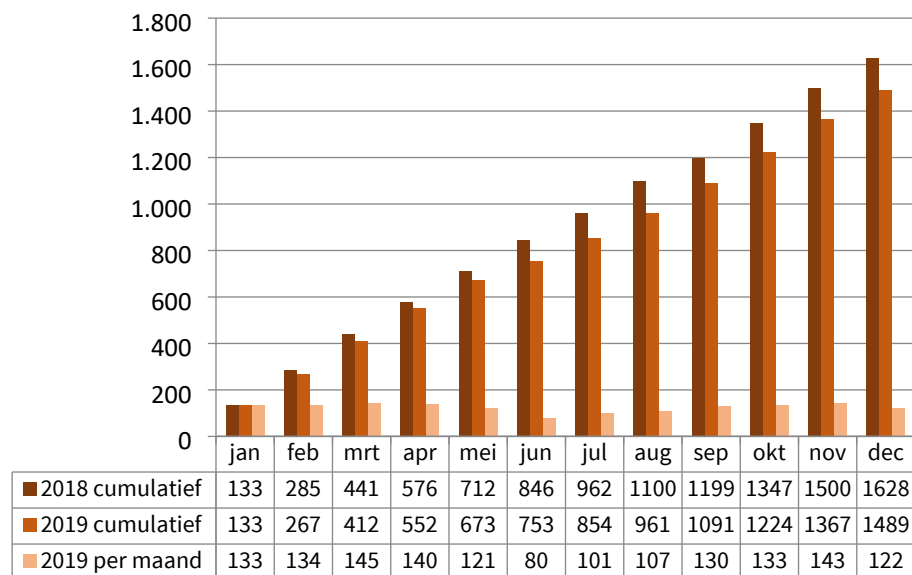
Tabel 1

*Bijstandsontwikkeling ten opzichte van
benchmarkgemeenten (PW, IOAW, IOAZ en BBZ)*

	Juni 2019	December 2019
Breda	-2,0 %	-8,3 %
Den Bosch	-1,0 %	-5,9 %
Zaandam	-1,5 %	-5,9 %
Walcheren	-1,1 %	-5,3 %
Apeldoorn	-0,3 %	-4,7 %
Rotterdam	-1,2 %	-4,6 %
Leeuwarden	-0,7 %	-4,1 %
Enschede	-1,0 %	-3,9 %
Eindhoven	-0,6 %	-3,9 %
Almere	0,3 %	-3,9 %
Den Haag	-0,8 %	-3,9 %
Arnhem	-0,5 %	-3,9 %
Emmen	-1,2 %	-3,9 %
Amsterdam	-0,8 %	-3,8 %
Drechtsteden	-2,2 %	-3,3 %
Amersfoort	-0,9 %	-3,2 %
Utrecht	-0,3 %	-2,9 %
Nijmegen	0,1 %	-2,8 %
Alkmaar	1,3 %	-1,8 %
Zwolle	0,2 %	-1,6 %
Groningen	1,0 %	-0,7 %

1.1 Instroom

Zoals we ook zagen in de halfjaarbrieven 2019 is de instroom PW-kanten in 2019 lager dan in 2018. In totaal stromen in 2019 142 minder mensen in. De instroom lijkt over de maanden heen redelijk stabiel met uitzondering van een uitschieter naar beneden in juni.

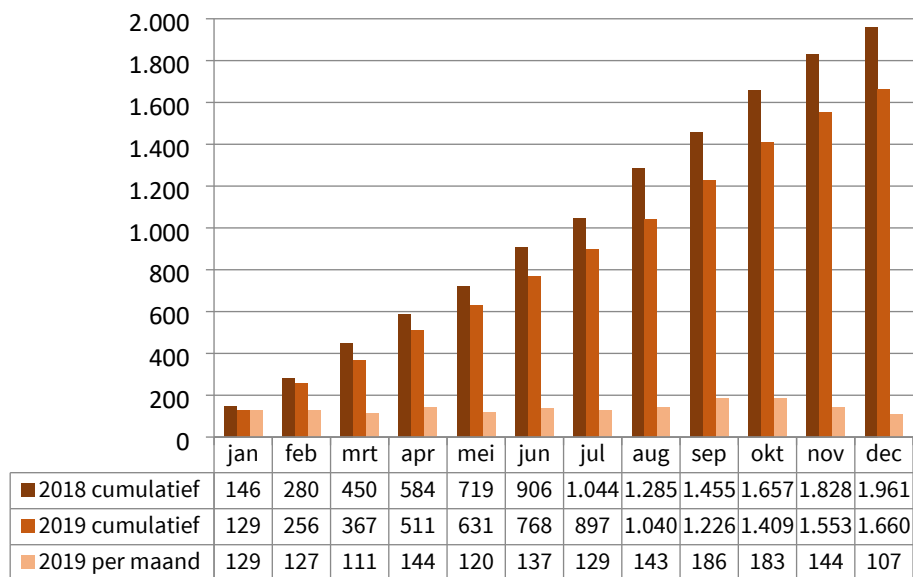
Figuur 3. Instroom PW, IOAW en IOAZ-klanten cumulatief en per maand in 2019.

De meest voorkomende reden voor instroom in de bijstand was in 2019 beëindiging WW (219). Dit was ook in voorgaande jaren zo. De hierop volgende meest voorkomende redenen voor instroom waren in 2019 vanwege beëindiging studie (151) en vanwege overname uitkering vanuit een andere gemeente (142).

1.2 Uitstroom

In de halfjaarbrieven 2019 constateerden we dat de uitstroom in 2019 lager was dan in 2018. Dit heeft zich doorgezet in de tweede helft van het jaar. In de maanden september en oktober was de uitstroom hoger dan in de andere maanden van 2019, wat grotendeels veroorzaakt werd door uitstroom vanwege studie. De voornaamste redenen voor uitstroom zijn vanwege werk (704), verhuizing naar een andere gemeente (198) en handhaving (174).

Het grootste deel van de uitstroom is duurzaam. Van de groep mensen die in 2017 uitstroonden naar werk, had 88,5% eind 2019 nog steeds geen uitkering. Van de groep mensen die in 2018 uitstroonden is dit 85,9%.

Figuur 4. Uitstroom PW, IOAW en IOAZ-klanten cumulatief en per maand in 2019.

Tabel 2

Uitstroom PW klanten met reden

Uitstroom cliënten en reden	2017	2018	2019
Werk (niet als zelfstandige)	830	886	702
Overig	413	373	314
Verhuizing naar andere gemeente	245	214	198
Geen inlichtingen/ schending inlichtingenplicht	190	193	165
AOW	118	141	140
Zelfstandig beroep of bedrijf	36	44	39
Studiebeurs	134	109	102
Totale uitstroom	1.966	1.960	1.660

1.3 Deeltijd werk en vrijwilligerswerk

Naast volledige uitstroom naar werk meldden in 2019 gemiddeld 976 mensen per maand inkomsten uit werk. De grootste groep meldde inkomsten uit arbeid of stage (815 mensen), zij verdienden gemiddeld € 472 per maand zelf. De overige inkomsten waren als zelfstandige (162 mensen), zij verdienden gemiddeld € 355 per maand zelf. 1.485 unieke mensen meldden in 2019 inkomsten uit arbeid of stage.

Tot slot verricht een deel van de uitkeringsgerechtigden vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk is werk dat onbetaald en onverplicht verricht wordt ten behoeve van anderen of van (de kwaliteit van) de samenleving in het algemeen, in enig georganiseerd verband (Vereniging Nederlandse Gemeenten, 2014). Het verrichten van vrijwilligerswerk gaat in overleg met de klantmanager, omdat vrijwilligerswerk betaald werk niet in de weg mag staan. In 2019 verrichtten 541 mensen vrijwilligerswerk. Door middel van de inzet van de Participatiecoaches stimuleren we participatie door middel van vrijwilligerswerk actief.

2. Handhaving & Naleving

2.1 Tussenevaluatie nalevingsbeleidsplan

In het voorjaar van 2017 is het nalevingsbeleidsplan 'Voorkomen is beter dan terugbetalen' vastgesteld. We zetten met dit plan nóg meer in op preventie en het uitleggen van de regelgeving aan burgers. Dit doen we onder andere door middel van de ontwikkelde flyer over inkomsten naast de uitkering, de folder over inkomensondersteunende maatregelen en de Nieuwsbrief Werk & Inkomen.

Op 3 maart 2020 heeft u de tussenevaluatie van het Nalevingsbeleidsplan 2017-2020 ontvangen. De tussenevaluatie laat zien dat er al veel actie is ondernomen op de verschillende punten uit het beleidsplan. Voor de resterende tijd gaan we verder met de besproken actiepunten en voegen we een aantal concrete punten toe. Hiermee geven we een voorzet voor het nieuwe nalevingsbeleidsplan. Deze zal dit jaar in samenwerking met de uitvoering en adviescommissies worden opgesteld en aan de raad worden voorgelegd.

2.2 Boetes & Maatregelen

In deze jaarbrief wordt zoals u gewend bent stil gestaan bij maatregelen en boetes. Maatregelen worden voornamelijk opgelegd wanneer een klant de regels overtreedt die volgen uit de arbeidsverplichting. Een boete leggen wij op wanneer een bijstandsgerechtigde informatie achterhoudt die van invloed is op het recht op een uitkering. De hoogte van de boete hangt af van de mate van verwijtbaarheid. Als er geen sprake is van verwijtbaarheid, wordt er geen boete opgelegd.

In tabel 3 ziet u het aantal opgelegde boetes en maatregelen in 2017, 2018 en 2019.

Tabel 3

Het aantal opgelegde boetes en maatregelen

	2017	2018	2019
Boetes	1.109	1.043	564
Maatregelen	266	305	199
Totaal	1.375	1.348	763

We zien dat het aantal boetes in 2019 sterk is gedaald. De verklaring hiervoor is de wijziging van het boeteproces die wij dit jaar hebben doorgevoerd. U bent hier in de halfjaarbrieven 2018 en 2019 over geïnformeerd. De wijziging houdt in dat wij in een aantal gevallen geen boeteonderzoek meer uitvoeren en dus geen boetes meer opleggen. Eén hiervan is na het niet (tijdig) inleveren van het statusformulier. In 2018 gaven wij hier nog 436 boetes en 388 waarschuwingen voor. In 2019 waren dit 166 boetes en 139 waarschuwingen. In plaats van onze tijd in een uitgebreid boeteonderzoek te steken onderzoeken wij waarom iemand geen statusformulier inlevert. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de klant inkomsten verzwijgt, maar ook dat er iets anders aan de hand is waarbij de klant hulp nodig heeft. Op deze manier kijken we integraal naar de klant.

3. Experiment Participatiewet

Het experiment met de Participatiewet is afgerond op 31 december 2019. Vanaf dat moment zijn voor de deelnemers weer de reguliere regels gaan gelden. Alle deelnemers is een persoonlijk gesprek aangeboden, om de overgang de versoepelen. Waar nuttig en mogelijk wordt in de uitvoering rekening gehouden met en voortgebouwd op wat er gedurende de proef met mensen is gebeurd (bijvoorbeeld: iemand is in deeltijd is gaan ondernemen, is daarop voort te bouwen).

Op het moment van dit schrijven wordt gewerkt aan de analyses van de effecten. De oorspronkelijke planning wat betreft resultaten kan door de coronacrisis niet gerealiseerd worden (lokale resultaten in april en landelijke analyses in mei). Het experiment vraagt veel afstemming met andere gemeenten en het Rijk, zodra wij kunnen informeren wij u over de lokale en landelijke analyses.

4. 1500 gesprekken

In het Masterplan 2017 is de quick-win 'Meer mensen in beeld, meer mensen in beweging' beschreven. Dit hield in dat we in tot en met 2019 1500 mensen versneld gingen oproepen voor een gesprek. Deze 1500 gesprekken zijn gevoerd. De 1500 mensen die zijn gesproken waren klanten die al langere tijd niet in beeld waren. Tijdens de gesprekken werden verschillende onderwerpen besproken, zoals werk, armoederegelingen en schulden. Alle rechten en plichten werden doorgenomen. Over het algemeen waarden de opgeroepen klanten het contact met de gemeente. Dit gold met name voor de oudere klanten. Opvallend was dat de meeste mensen die al langere tijd in de uitkering zaten hun financiën goed op orde hadden. Daarbij hadden weinig mensen mogelijkheden tot werk, veel verrichtten wel vrijwilligerswerk of waren mantelzorger. De 1500 gesprekken benadrukken de meerwaarde van klantgesprekken. De klanten zijn weer in beeld en zo nodig helpen we ze verder, bijvoorbeeld door ze aan te melden bij de participatiecoaches of te verwijzen naar bureau Inkomensondersteuning. Daarnaast zijn een deel van de gesproken klanten weer als caseload verbonden aan klantmanagers.

5. Jongerenaanpak

In 2019 hebben wij de jongerenaanpak uitgevoerd. Deze aanpak was geïnspireerd door de 1500 gesprekken vanuit het Masterplan en een eerste aanzet tot de Aanvullende aanpak.

Binnen de jongerenaanpak hebben wij 300 jongeren geselecteerd die buiten beeld waren. Dit betekent dat ze niet in traject waren bij het WerkBedrijf en ook niet verbonden waren aan een klantmanager. Een deel van de jongeren was eerder terug gemeld door het WerkBedrijf, omdat ze niet konden starten met een studie of werk. De jongeren zijn uitgenodigd voor een driegesprek met het WerkBedrijf zodat gelijk de mogelijkheden tot participatie werden onderzocht. Een deel van de 300 jongeren hadden een arbeidsmatige dagbesteding en een deel is weer in traject gekomen bij het WerkBedrijf. Het deel voor wie dit niet mogelijk was waren voornamelijk voormalig Wajong'ers. Alle 300 jongeren zijn opgenomen in de caseload van een klantmanager, zodat zij in beeld blijven en een duidelijk aanspreekpunt hebben. In de Aanvullende aanpak gaan we verder met deze werkwijze en selecteren we een nieuwe groep jongeren.

6. Aanvullende aanpak Werk & Inkomen

We zien in de benchmark dat Nijmegen net zoals in de eerdere (half)jaarbrieven achter blijft in de bijstandsontwikkeling ten opzichte van de benchmarkgemeenten. Dit jaar heeft Stimulansz een analyse uitgevoerd naar onze bijstandsontwikkeling ten opzichte van die van andere gemeenten in het land. U bent hierover geïnformeerd in de halfjaarbrieven 2019. Dit onderzoek was één van de lessen die hebben geleid tot de Aanvullende Aanpak Werk & Inkomen. Ook de lessen uit de 1500 gesprekken en de jongerenaanpak hebben wij meegenomen in de ontwikkeling van de Aanvullende aanpak. Bij zowel de 1500 gesprekken als de jongerenaanpak zagen we dat er weinig mogelijkheden tot werk waren in de geselecteerde klanten. De Aanvullende aanpak is er juist op gericht om meer mensen aan het werk te helpen. Dit doen we door specifieke groepen bijstandsklanten in nauwe samenwerking met het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen intensieve begeleiding te bieden. De specifieke groepen zijn geselecteerd met behulp van de bestandsanalyse uitgevoerd door ons bureau Onderzoek & Statistiek. Ook dit was onderdeel van de halfjaarbrieven 2019. We hebben op dit moment onvoldoende gegevens over voorlopige resultaten van de Aanvullende aanpak, deze delen we met u op een later moment.